

Fødselsdepression, kan vi forudsige hvem der rammes?

Og kan vi kortlægge mekanismerne bag?

Camilla Borgsted Larsen

Læge, PhD-studerende

Neurobiology Research Unit

Copenhagen University Hospital, Rigshospitalet

Denmark

Psykiatri

Perinatal depression (PND)

DSM-V kriterier:

Depressiv episode med debut i graviditeten eller op til fire uger efter fødslen

Folkesundhedsproblem

- Prævalens: 13% (Første 3 mdr.)
- Mor/barn tilknytningen
- Svære tilfælde...
- Behandlingsmuligheder
- Virker de?
- Tidshorisont?

Epidemiologi

- Mødre:
  - Øget risiko for hospitalsindlæggelse de første 3 mdr. postpartum
  - **Peak dag 10-19 postpartum**
- Fædre
  - Generelt lavere risiko for hospitalsindlæggelse
  - Intet peak

Table 1. Risk of First-Time Hospital Admission for Any Mental Disorder 0 to 12 Months Postpartum Among Mothers and Fathers*

Time Since Birth of First Live-Born Child	Mothers (n=630 373)			Fathers (n=547 431)		
	No. of Cases	Rate per 1000 Person-Years	RR (95% CI)	No. of Cases	Rate per 1000 Person-Years	RR (95% CI)
Pregnancy†	337	0.70	0.53 (0.40-0.70)	364	0.87	0.55 (0.41-0.73)
0-9 d	79	4.66	3.60 (2.57-5.02)	13	0.88	0.58 (0.32-1.07)
10-19 d	160	9.45	7.31 (5.44-9.81)	11	0.75	0.50 (0.26-0.95)
20-29 d	48	2.84	2.20 (1.51-3.21)	16	1.09	0.73 (0.42-1.27)
1 mo	145	2.87	2.22 (1.65-3.00)	49	1.12	0.75 (0.51-1.11)
2 mo	112	2.22	1.73 (1.27-2.36)	56	1.28	0.87 (0.60-1.27)
3 mo	108	2.15	1.68 (1.23-2.30)	56	1.29	0.89 (0.61-1.29)
4 mo	71	1.42	1.11 (0.79-1.57)	61	1.41	0.99 (0.68-1.42)
5 mo	58	1.16	0.91 (0.64-1.31)	53	1.23	0.87 (0.60-1.27)
6 mo	74	1.49	1.17 (0.84-1.65)	50	1.16	0.83 (0.57-1.22)
7 mo	75	1.51	1.20 (0.85-1.68)	59	1.38	1.00 (0.69-1.45)
8 mo	65	1.32	1.04 (0.74-1.48)	56	1.31	0.97 (0.67-1.40)
9 mo	65	1.32	1.05 (0.74-1.49)	63	1.48	1.11 (0.77-1.59)
10 mo	50	1.02	0.81 (0.56-1.18)	60	1.42	1.07 (0.74-1.54)
11 mo‡	61	1.25	1.00	55	1.31	1.00

Strategi

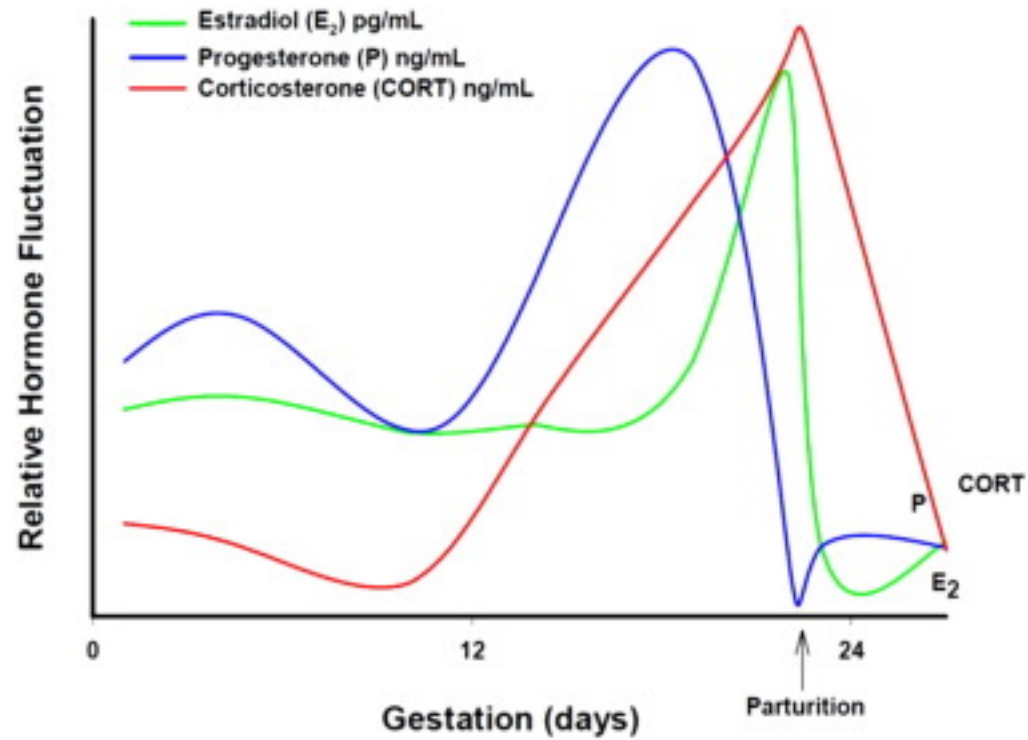
Biomarkører

Identificere højriskoindivider
Tidlig forebyggelse/behandling

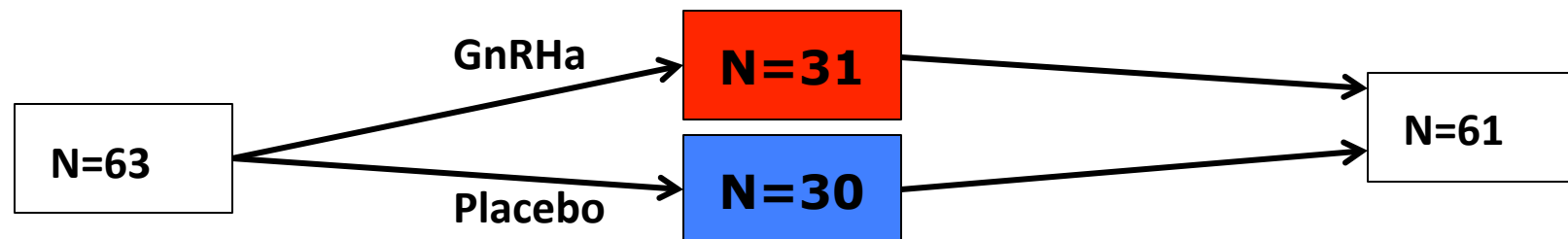
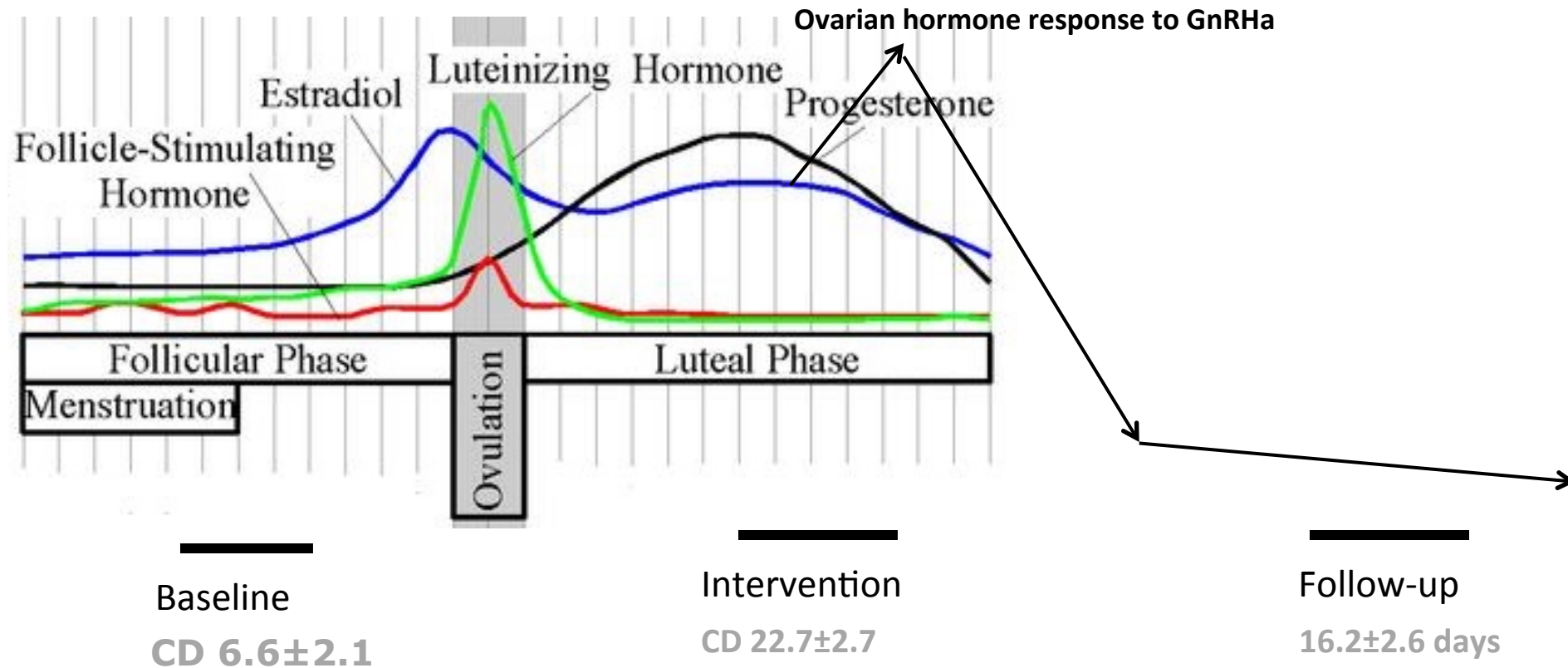
Risikomekanismer

Forebyggelsesstrategi
Målrettet behandling

Hormonelle udsving peripartum

GnRHa risikomodel – kønshormonfluktuationer

GnRHa risikomodel – påvirkede domæner

Serotonin brain signaling

PET-markers, (¹¹C-DASB serotonin transporter binding)

Rat model of GnRHa-phases

Frokjaer Biol Psy 2015

Frimer, Frokjaer Steroids 2015

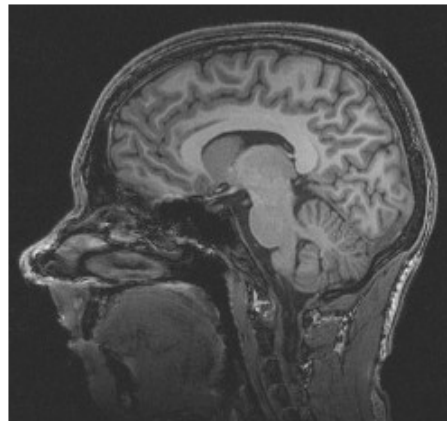
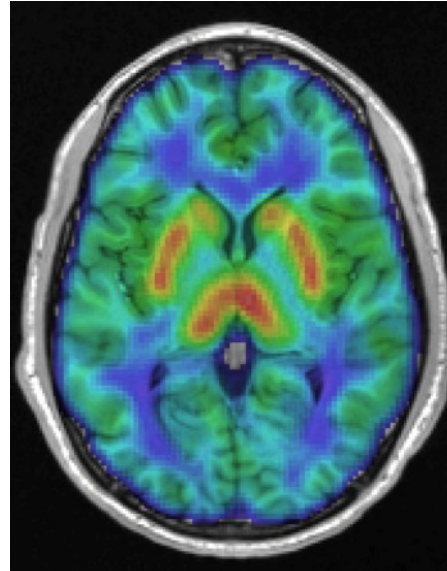
Cognitive functions, emotion and reward

fMRI, psychophysiology, neuropsychology

Henningsson, Frokjaer Transl Psy 2015

Macoveanu, Frokjaer NPP 2016

Stenbæk, Frokjaer PNE 2016 2019

Stressbiology, immunology, epigenetics

Cortisol awakening response, pro- and antiinflammatory cytokines, DNA/RNA

Mehta, Frokjaer Br J Psy 2019

Structure, architecture, and connectivity

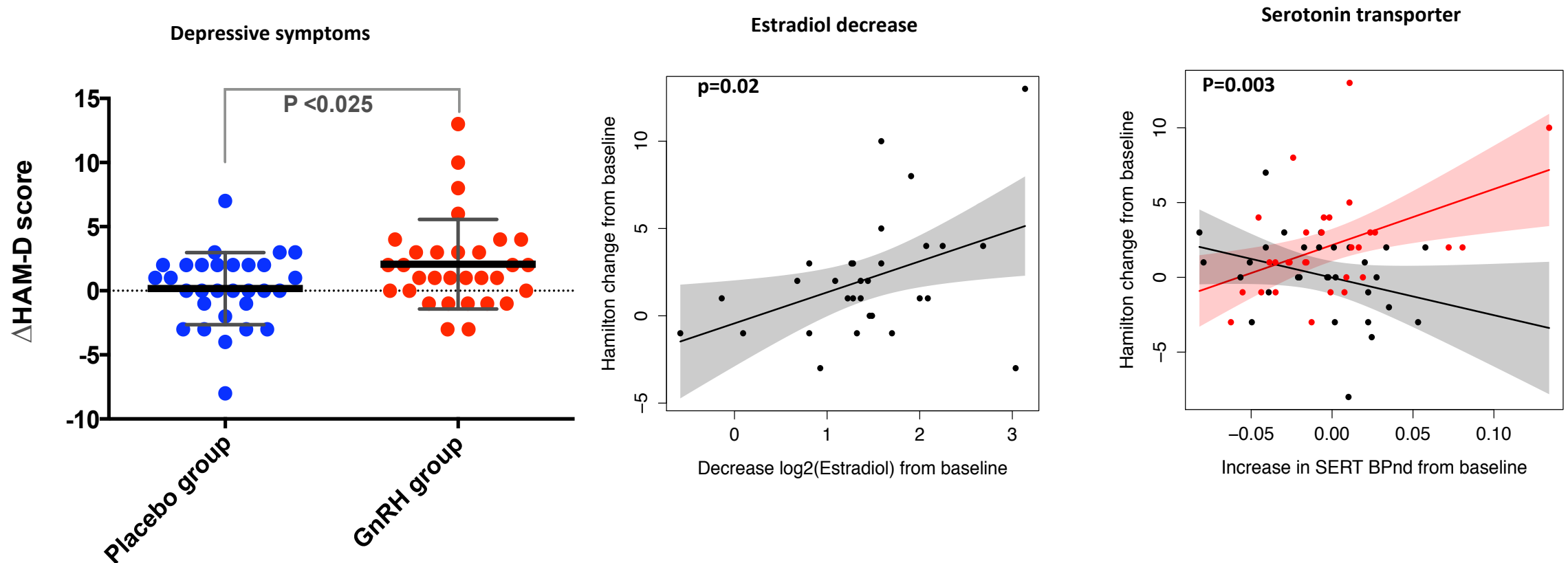
MPRAGE, DWI, rsfMRI

Fisher, Frokjaer NPP 2017

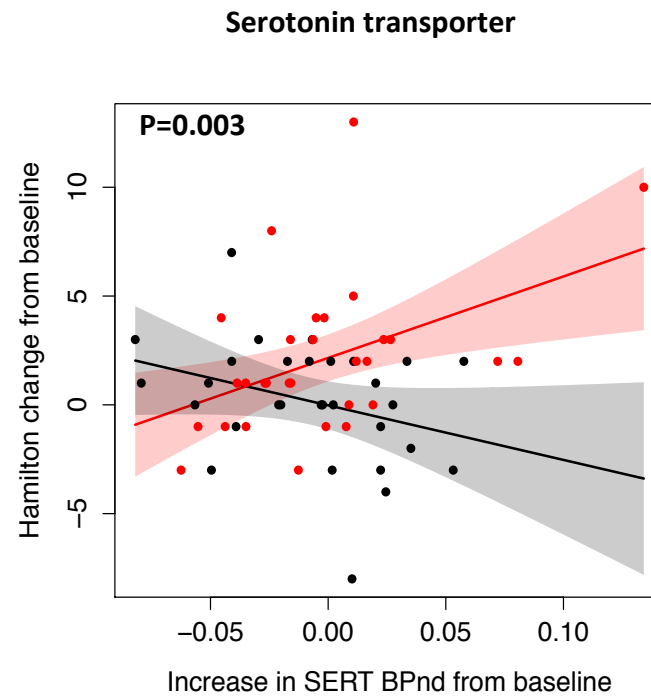
Larsen, Frokjaer in prep

GnRHa risikomodell – kønshormonfluktuationer

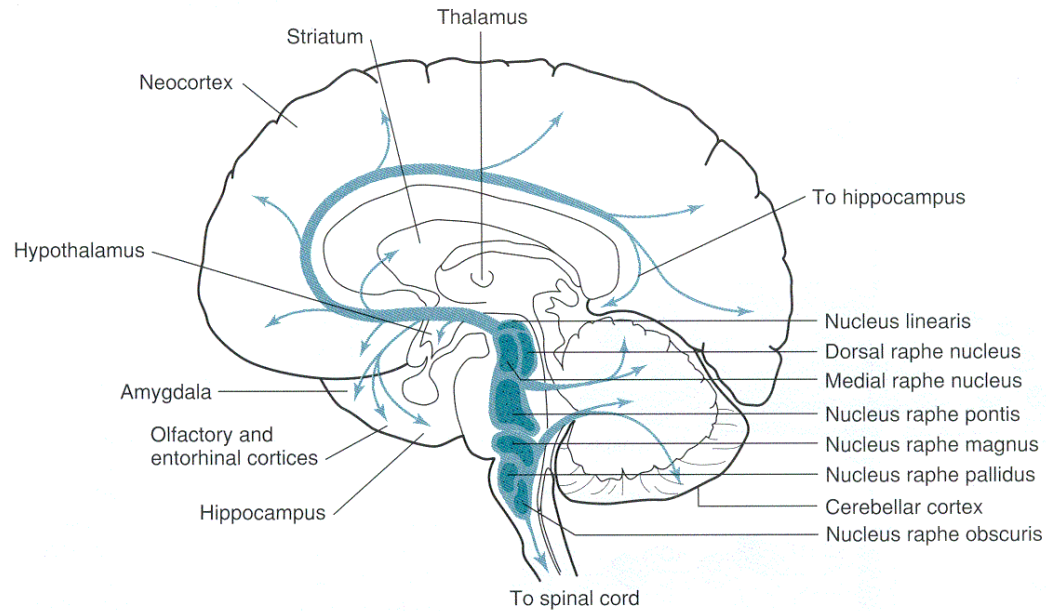

GnRHa risikomodell – kønshormonfluktuationer

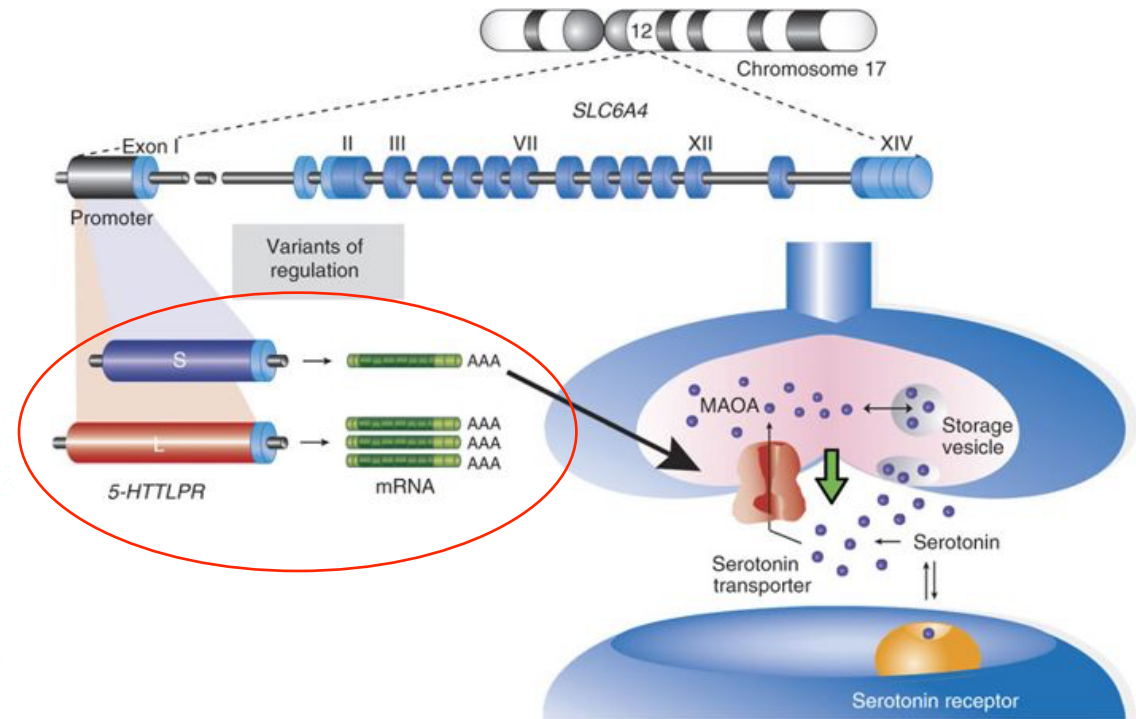

Serotonerg signaling

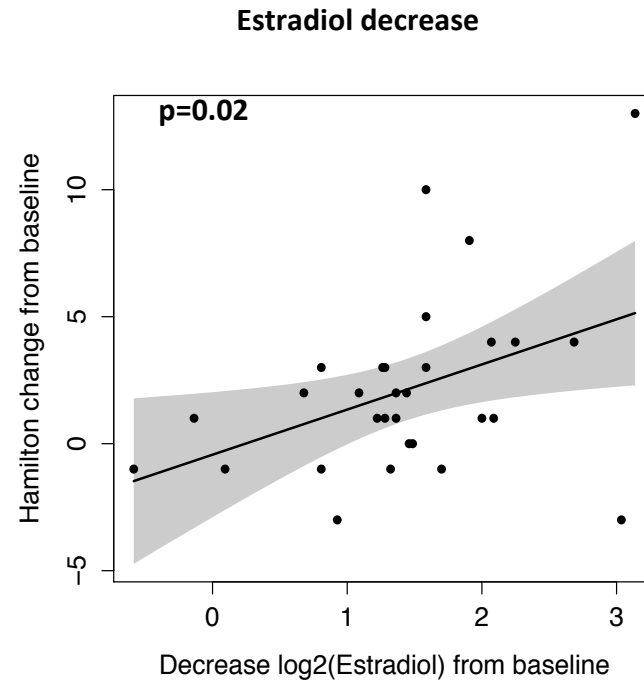
Serotonin systemet

Serotonin transporter (SERT)

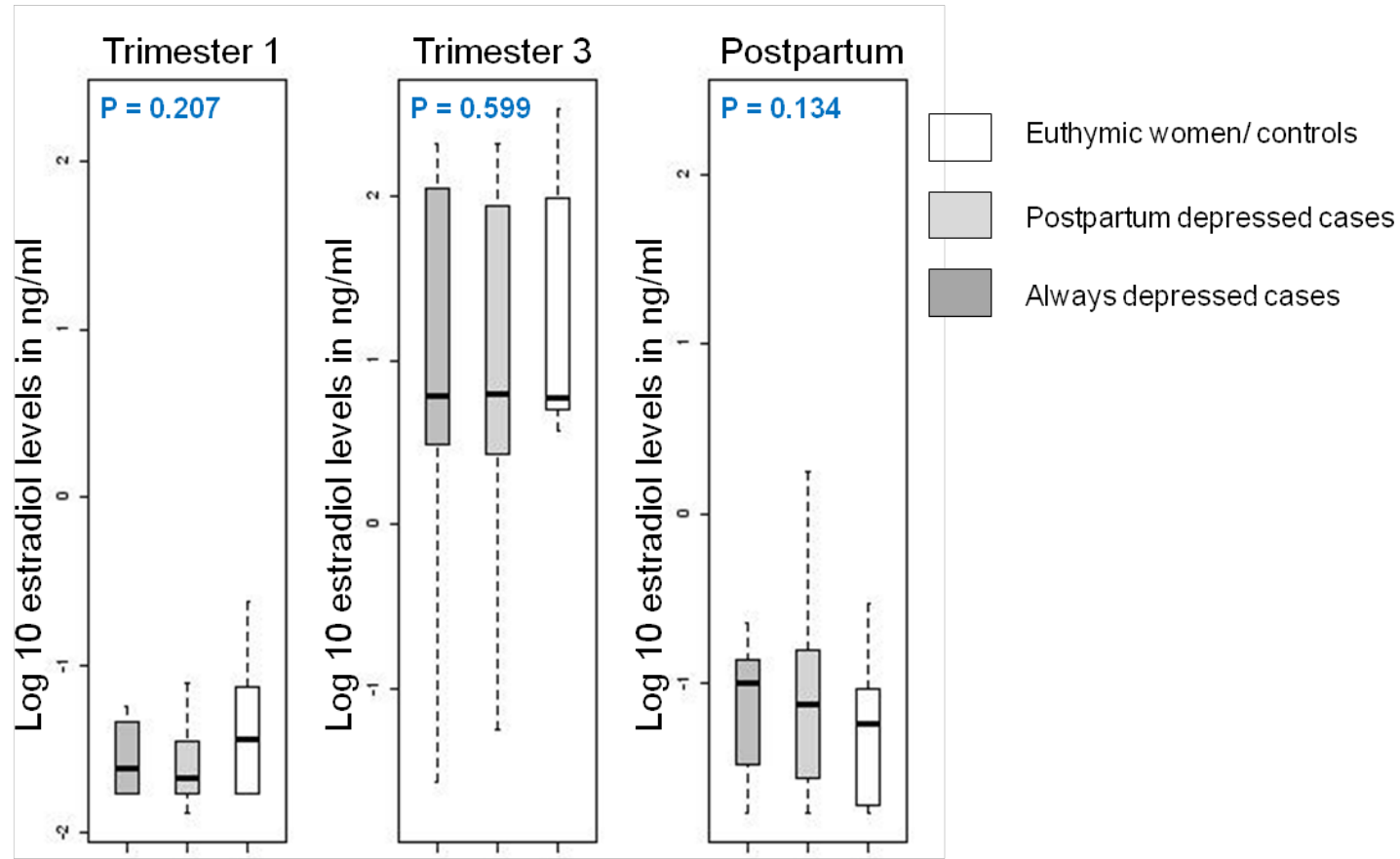

GnRHa risikomodel – kønshormonfluktuationer

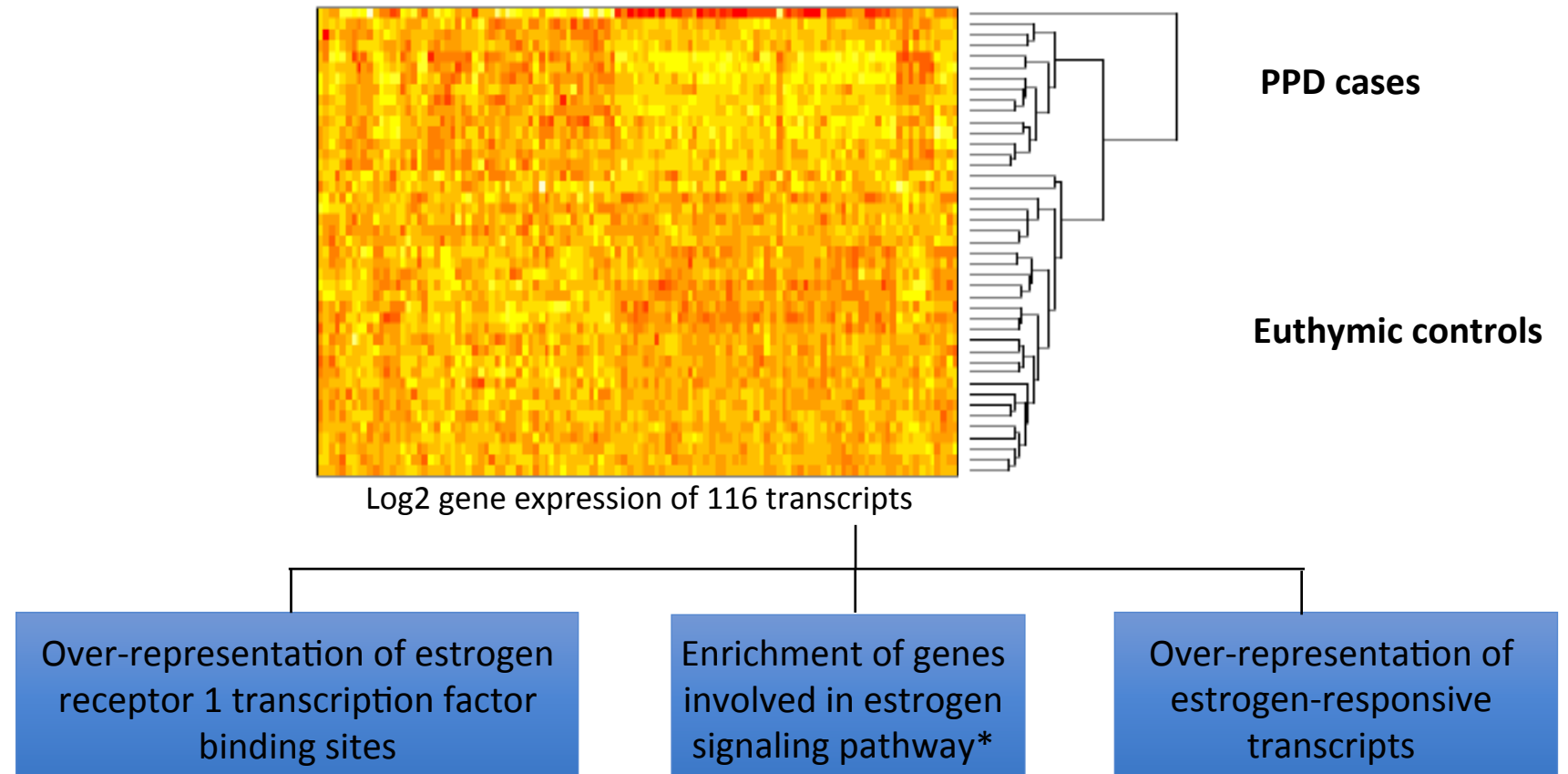
Frokjaer et al, 2015 Biol Psy

Ingen forskel i absolutte østradiolniveauer

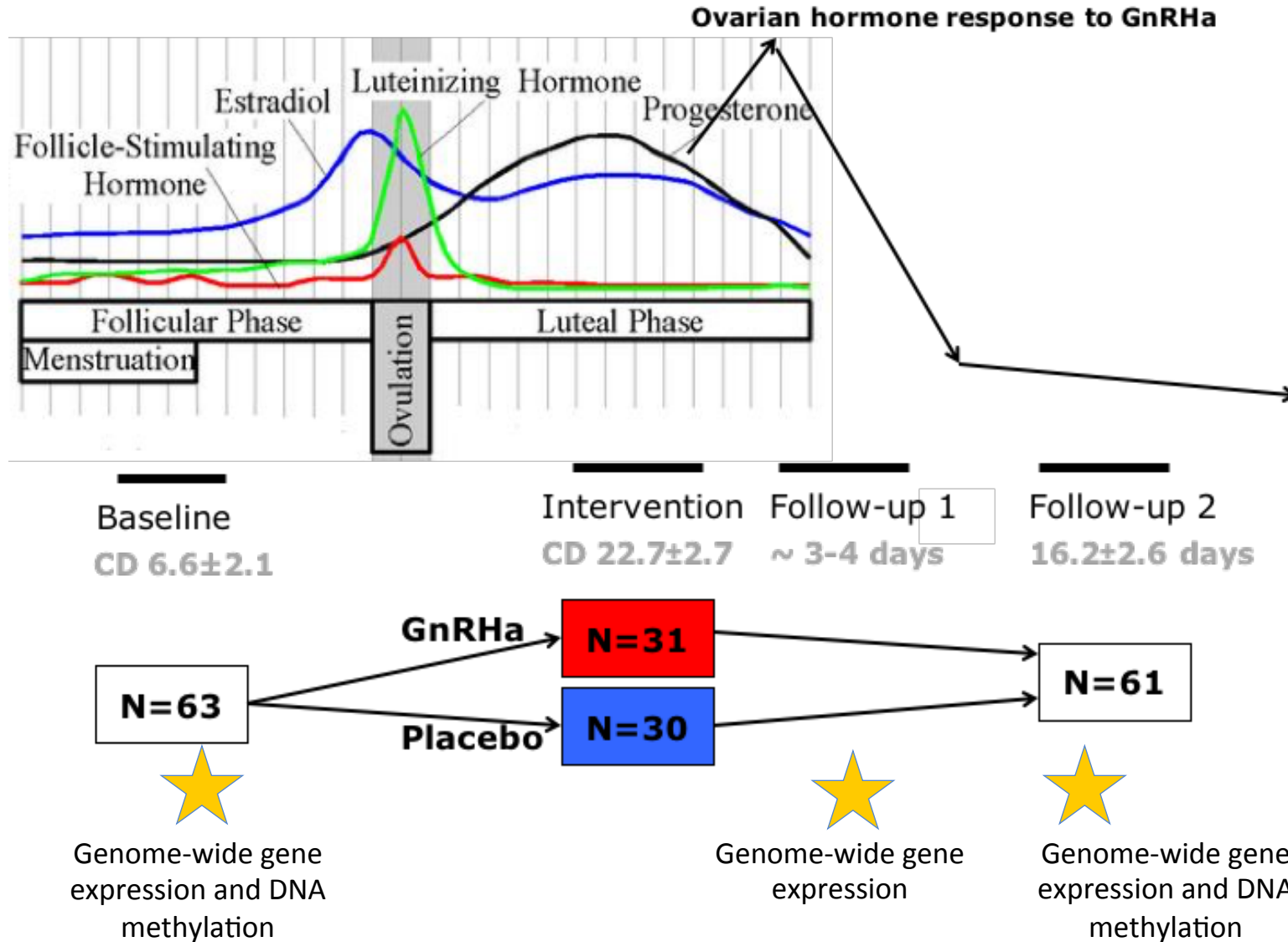

Kandidat biomarkør for østrogenfølsomhed til risiko-stratificering?

Gene expression levels of 116 transcripts from **3rd trimester** predicting postpartum depression

GnRHa risikomodel – kønshormonfluktuationer

Kandidat PND biomarkør og GnRHa risikomodel

PPD biomarkers overlap with sex-hormone manipulation induced profiles

- gene-expression (19%, p-value = 0.02)
- DNA methylation (49%, p-value = 0.00002)

PPD biomarkers gene expression coupled to

- Delta estradiol:
Baseline to follow-up, transcription/methylation (49%, 66%)
- Delta depression symptoms:
Baseline to follow-up, transcription/methylation (28%, 66%)
- Delta serotonin transporter binding
Baseline to follow-up, transcription/methylation (14%, 45%)

Resume – hvad ved vi?

- Kvinder har øget risiko for depression i forbindelse med graviditet og fødsel, sammenfald med dramatiske hormonelle udsving
- Risikomodell peger på at hormonelle udsving kan udløse depressive symptomer og at udviklingen af symptomer afhænger af graden af østrogen ændringen og serotonin transporter niveau
- Serotonintransporter-gentranskriptionskapaciteten spiller en rolle for udvikling af depression i forbindelse med graviditet og fødsel
- Markør for østrogenfølsomhed (gentranskriptionsprofil)
  - Forudsiger hvem der udvikler depressive symptomer peripartum
  - Er koblet til ændringer i østradiol, humør og serotonintransporteren udløst af kønshormonmanipulation

Hvad vi ikke ved...

Om den ændring i serotonin signaleringen vi ser i kønshormon modellen er en del af mekanismen ved depression i forbindelse med graviditet og fødsel og om den i så fald er koblet til østrogenreceptorfølsomhed

Om serotonintransporter-genexpressionen under graviditet påvirker disse mekanismer

Hypoteser

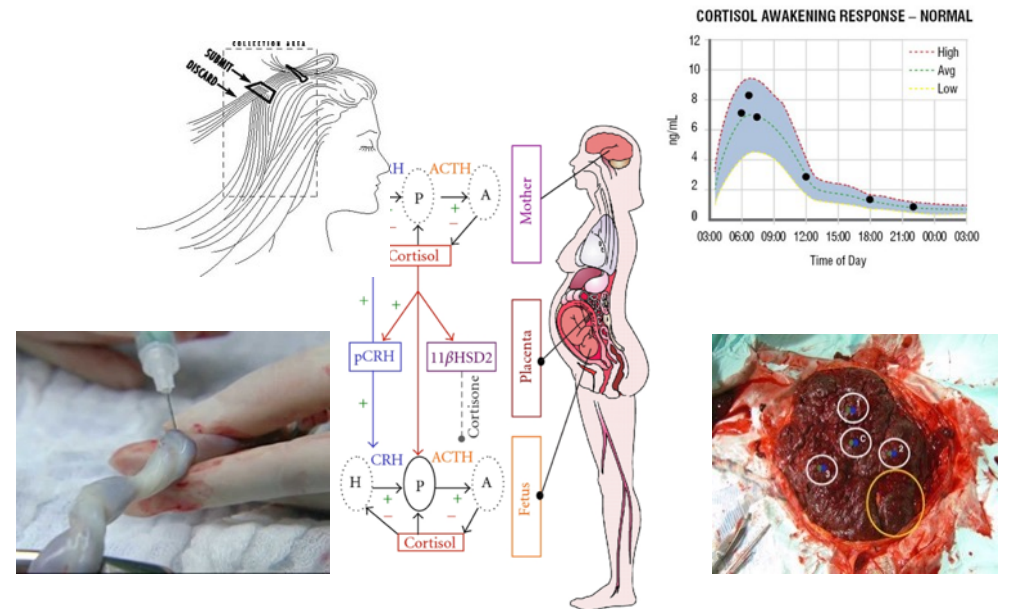
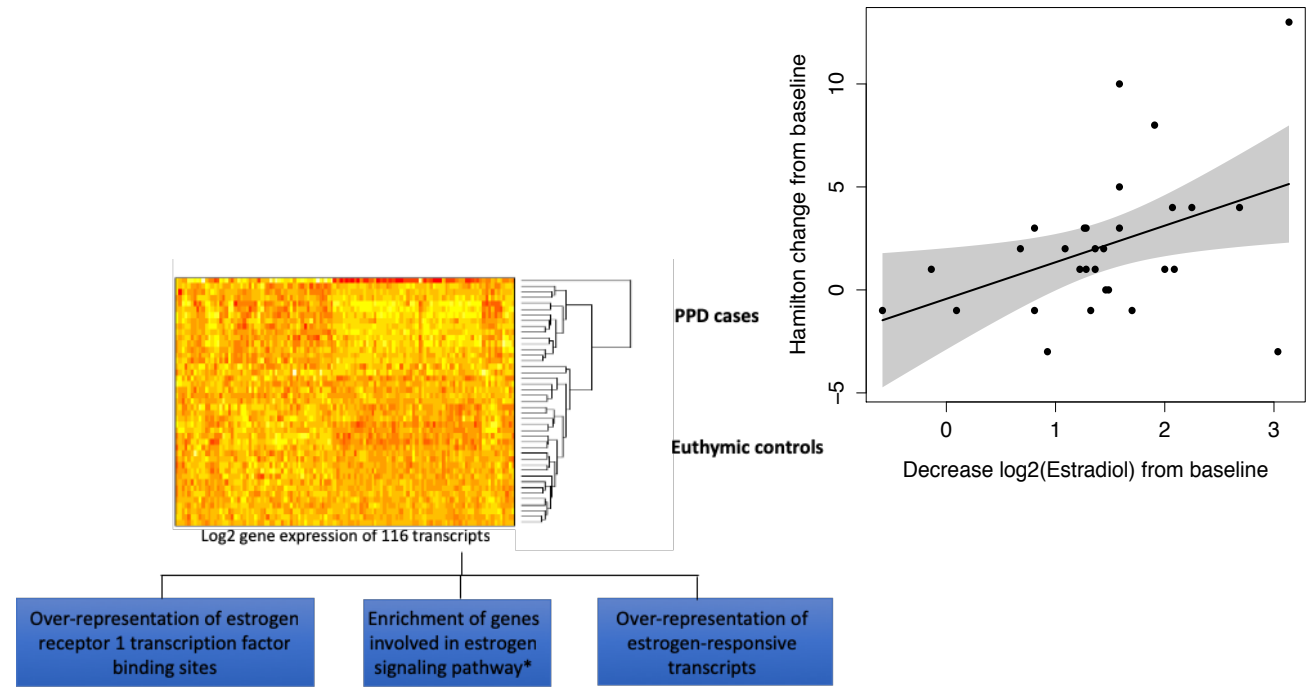
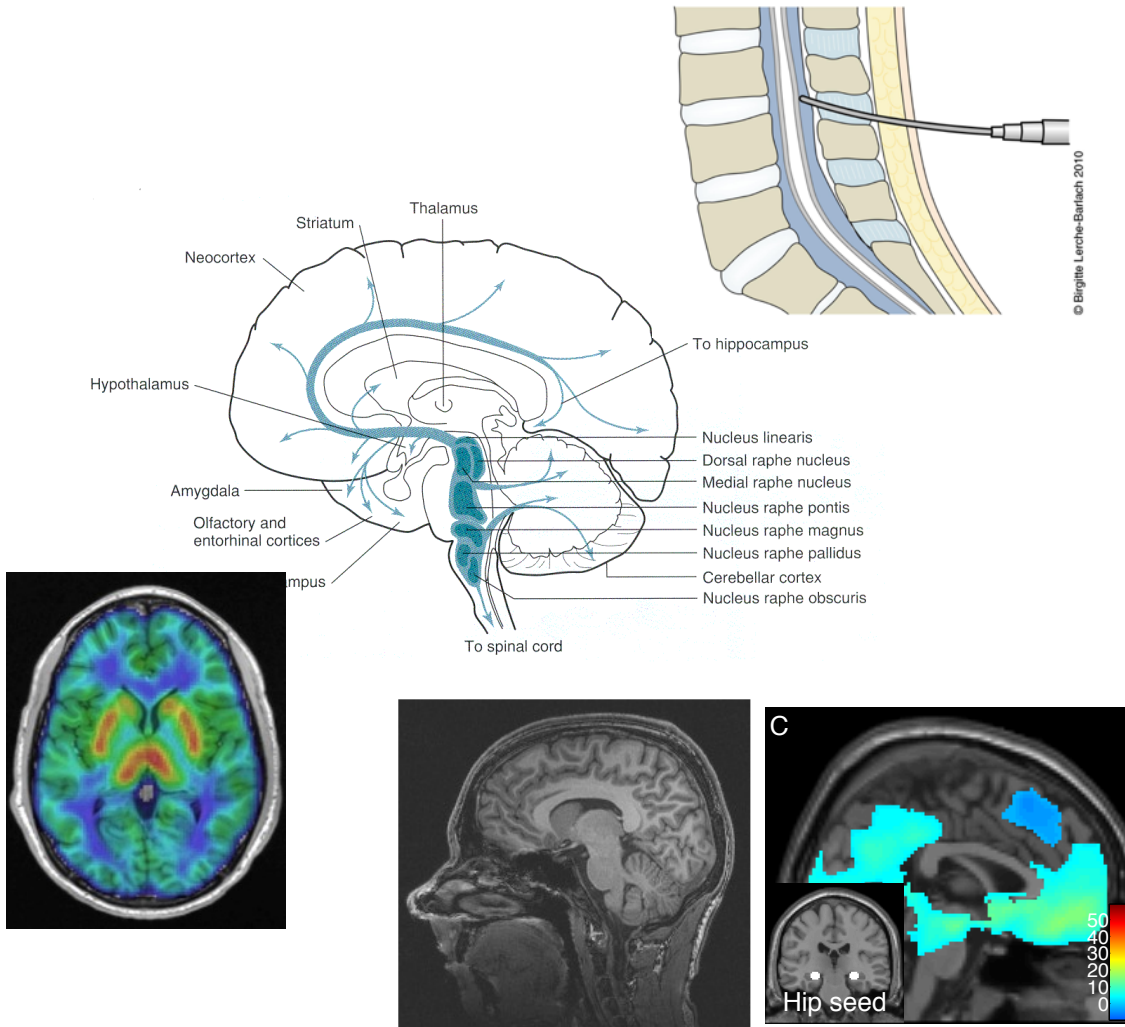
Den serotonerge signalering spiller en rolle i forhold til udvikling af depression i forbindelse med fødsel og graviditet

Vi kan påvise en sammenhæng mellem østrogenreceptorfølsomhed og udvikling af depression i forbindelse med graviditet og fødsel

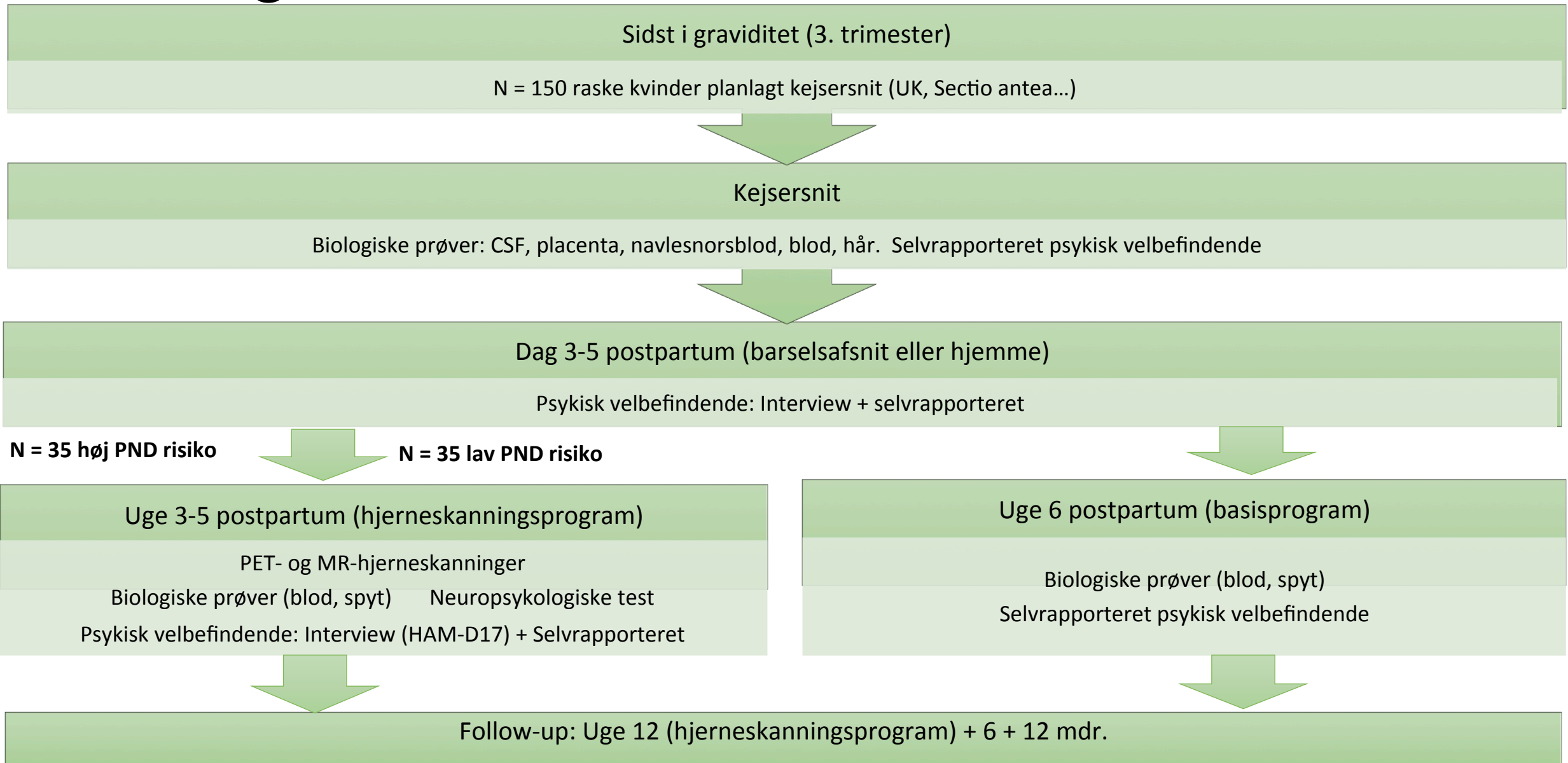
Serotonintransporter ekspresionen har en forstærkende effekt på risikoen for at udvikle en depression peripartum

Serotoninniveau målt med molekylær billeddannelse kobler til serotoninniveau i cerebrospinalvæsken

Udvalgte metoder

Design

Neurobiologisk
Forskningsenhed

Vibe Frøkjær, læge,
PhD, seniorforsker

Fertilitet
Rigshospitalet

Anja Pinborg, professor,
overlæge dr. med.

Anæstesi, Rigshospitalet

Kim Ekelund, PhD,
overlæge

Charlotte
Albrechtsen,
overlæge

Obstetrik, Rigshospitalet

Peter Damm,
professor, dr.
med., overlæge

Hanne Hegaard,
jordemoder, PhD,
seniorforsker

Stinne Høgh,
jordemoder, MSc

Neurobiologisk Forskningsenhed

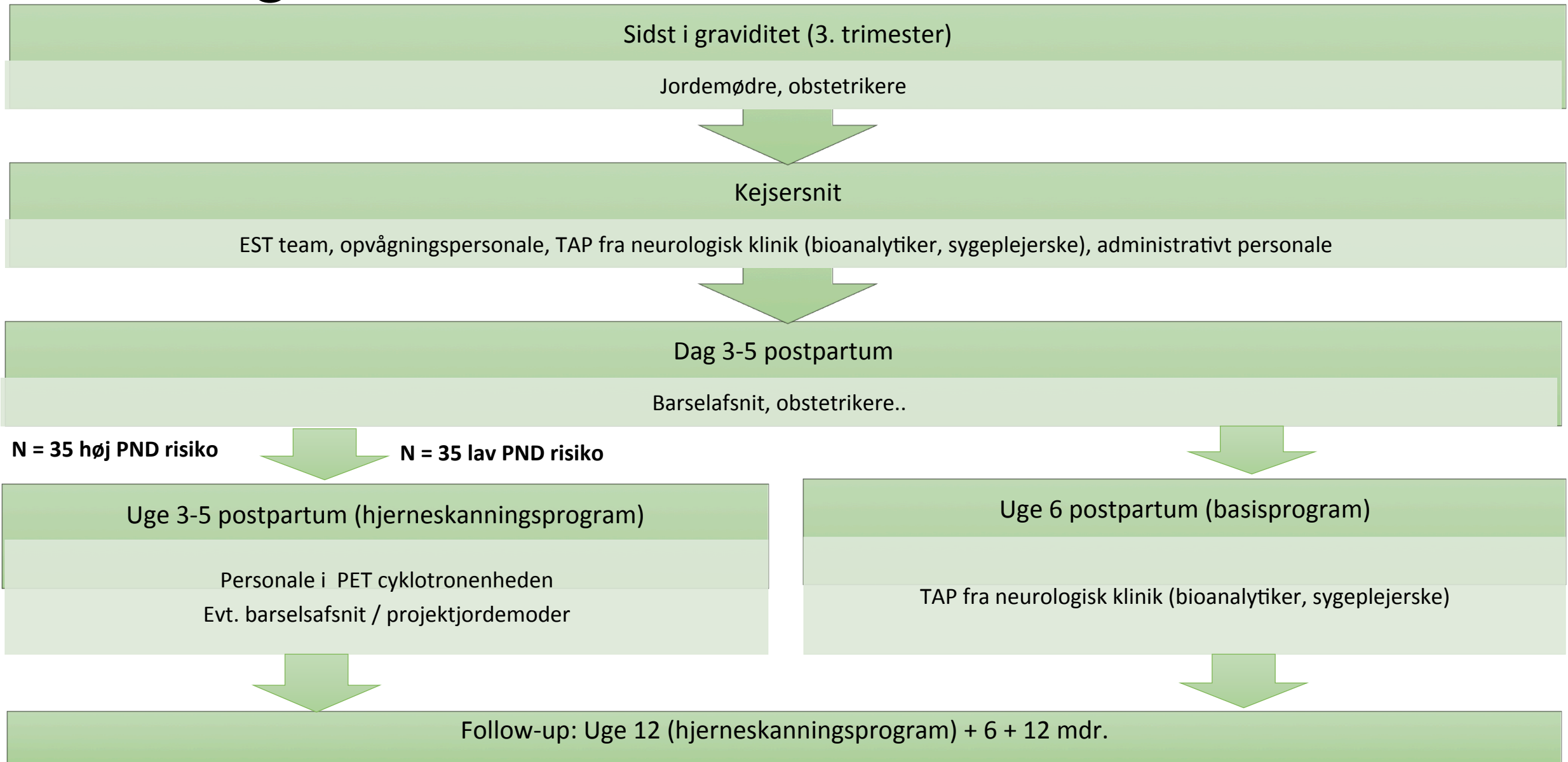
PET og cyklotronenheden
Rigshospitalet

Radiologisk Klinik
Rigshospitalet

Pia Weikop, PhD, Senior advisor
Center for Translational Neuroscience, Københavns
Universitet

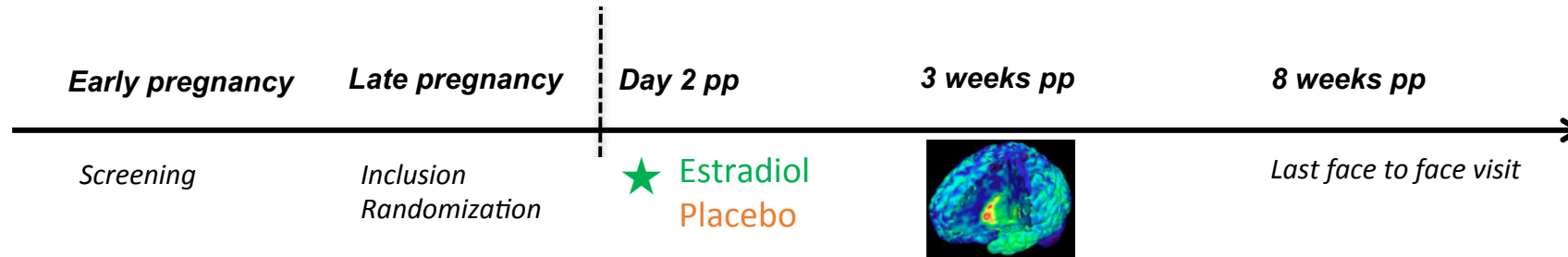
Elisabeth Binder, læge, PhD
Max-Planck Institut für Psychiatrie, München

Design

Translation to clinical population – women at high risk for perinatal depression

Study population: 80 pregnant women with prior history of perinatal depression

Study aims

Illuminate targetable risk and disease mechanisms

Test novel preventive strategy

Evaluate candidate set of biomarkers for sensitivity to estradiol fluctuations

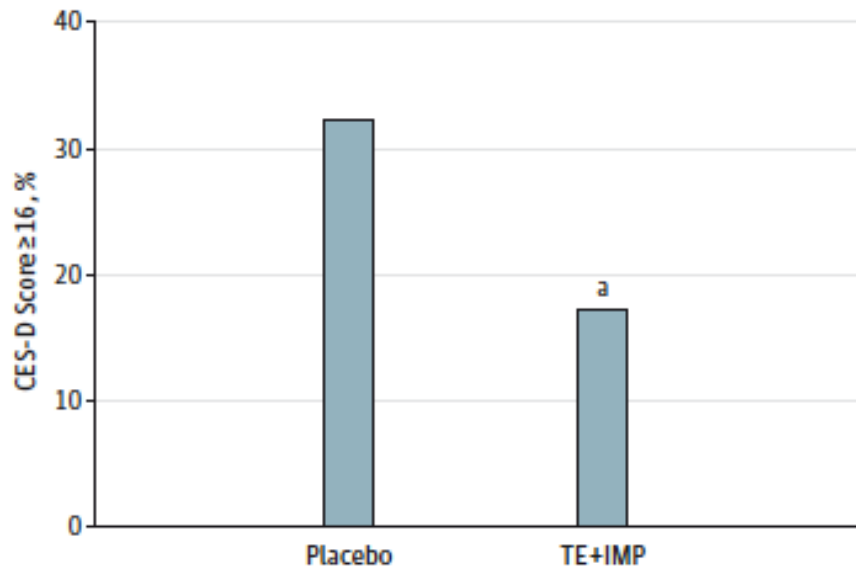
-> **Pave the way for targeted protection of mother and infant mental health**

Andre "naturlige modeller" - Perimenopausal transition

Figure 2. Rate of Clinically Significant Depressive Symptoms by Treatment, Adjusting For Baseline Center for Epidemiological Studies-Depression Scale (CES-D) Score and Mean Change in Vasomotor Symptom Bother

^a $P < .05$.

TE+IMP indicates transdermal estradiol plus intermittent micronized progesterone.

N=172

12 months intervention

0.1mg/d estradiol

Oral progesterone every 3 m

Monthly follow-up

Effect most pronounced in
early perimenopausal women

Tak til...

Rigshospitalet

Neurobiologisk Forskningsenhed
Obstetrisk klinik
Anæstesi- og operationsklinikken i JMC
Fertilitetsklinikken
Radiologisk klinik
PET og cyklotronenheden

Center for Translational
Neuromedicine, University of
Copenhagen

Max-Planck Institut für Psychiatrie,
München

Funding

Danmarks Frie Forskningsfond
Niels og Desirée Ydes fond
Rigshospitalet